

Міністерство освіти і науки України
Кропивницький фаховий коледж харчування та торгівлі

Затверджую

Голова приймальної комісії

В.О. директора

Тетяна БАРНА

2024 р.

ПРОГРАМА
ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ДЛЯ ВСТУПНИКІВ,
ЯКІ В 2024 РОЦІ ВСТУПАЮТЬ
НА БАЗІ 9 КЛАСІВ
(БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА)
ДО КРОПИВНИЦЬКОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ
ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

Розглянуто та схвалено

на засіданні відбіркової (предметної) комісії

Протокол № 2 від 26.04.2024 р.

Голова комісії

Вікторія ХИЖЕВСЬКА

Програма усної співбесіди з української мови для абітурієнтів на основі базової середньої освіти Кропивницького фахового коледжу харчування та торгівлі.

Укладач: голова предметної комісії ХИЖЕВСЬКА Вікторія Вікторівна

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка
2. Програма співбесіди з української мови
3. Питання співбесіди з української мови
4. Критерії оцінювання
5. Таблиця переведення балів в оцінку за 12- бальною системою.
6. Список рекомендованої літератури

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму співбесіди з української мови (на основі базової середньої освіти) Кропивницького фахового коледжу харчування та торгівлі розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури (Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018р. № 696), з урахуванням чинних програм з української мови та літератури для 5-9 класів (Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017р. № 804).

Матеріал програми розподілено за такими **розділами**:

- Фонетика.
- Графіка.
- Орфоепія.
- Орфографія.
- Лексикологія.
- Фразеологія,
- Будова слова. Словотвір.
- Морфологія
- Синтаксис і пунктуація.
- Стилїстика.
- Розвиток мовлення.

Мета й завдання вивчення української мови визначені державною програмою з української мови, яка водночас визначає основний зміст навчання і вимоги та критерії оцінювання його результатів.

Основна мета вивчення української мови у закладах освіти України на сучасному етапі полягає у формуванні національно свідомої, духовно багатої мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами державної мови – її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності.

Цілі навчального предмету «Українська мова»:

- Знати зміст мовних понять і термінів;

- Знати мовні явища, закономірності, правила орфографії та пунктуації;
- Розуміти значення мовних одиниць та особливості їх функціонування;
- Уміти розпізнавати мовні явища і закономірності;
- Аналізувати, групувати, класифікувати, систематизувати мовні явища;
- Установлювати причинно-наслідкові зв'язки мовних явищ;
- Відрізнати випадки правильного використання мовних засобів від помилкових;
- Розуміти значення й особливості функціонування мовних одиниць;
- Створювати власні висловлювання з певною комунікативною метою;
- Виразити мовними засобами свій духовний світ;
- Популяризувати українською мовою цінності української та світової культури;
- Підвищувати загальну освіченість громадянина України;
- Сприяти всебічному розвитку, духовному збагаченню, активному становленню й самореалізації особистості в сучасному світі.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування у-в, і-й. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні е- и- о- в коренях слів. Сполучення йо,ьо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис -н- та -нн- у прикметниках і дієприкметниках, не з різними частинами мови.

Лексикологія. Фразеологія

Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Фразеологізми.

Будова слова. Словотвір

Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова. Способи словотвору.

Морфологія. Іменник

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Кличний відмінок іменників (на прикладі етикетних формул звертань - *пане полковнику, сестро Олено, друже Сергію, Інно Вікторівно* і под.)

Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників.

Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.

Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Відмінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Види дієслова: доконаний і недоконаний. Форми дієслова:

дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особливості закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на -о, -е, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Частка як службова частина мови. Правопис часток.

Вигук як частина мови. Правопис вигуків.

Синтаксис. Словосполучення

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.

Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення)

Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком.

Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні

Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.

Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові,

узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).

Просте ускладнене речення

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Складне речення

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення

Складносурядне речення, його будова. Єднальні, протиставні й розділові сполучники в складносурядному реченні. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення

Складнопідрядне речення, його будова. Головна й підрядна частина. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопідрядні речення з кількома підрядними, розділові знаки в них.

Безсполучникове складне речення

Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.

Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.

Стилістика

Стили мовлення. (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.

Розвиток мовлення

Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Тема й основна думка висловлення. Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів.

Питання співбесіди з української мови

1. Визначення понять «звук» і «фонема». Система голосних і приголосних фонем.
2. Правила вживання м'якого знака, апострофа.
3. Правопис префіксів та суфіксів.
4. Лапки у власних назвах.
5. Правопис великої літери.
6. Лексичне значення слів. Однозначні та багатозначні слова.
7. Склад української лексики з погляду її походження.
8. Групи слів за значенням (синоніми, пароніми, омоніми, антоніми).
9. Питомі українські та запозичені слова.
10. Професійна, діалектна, розмовна лексика.
11. Фразеологія української мови. Поняття про фразеологізм як мовну одиницю. Джерела формування фразеологізмів.
12. Будова слова.
13. Спільнокореневі слова та форми того самого слова.
14. Іменник як частина мови. Рід, число та відмінок іменників. Відміни іменників.
15. Прикметник як частина мови. Граматичні категорії прикметника. Ступені порівняння якісних прикметників.
16. Числівник як частина мови. Функціональні розряди числівників. Відмінювання числівників.
17. Займенник як частина мови. Лексико-граматичні розряди. Відмінювання займенників.
18. Дієслово. Морфологічні ознаки.
19. Категорія стану, способу, часу дієслова.
20. Словозмінні категорії дієслова: категорія особи, числа, роду. Безособові дієслова.
21. Дієприкметник та дієприслівник як дієслівні форми дієслова. Активні

тапасивні дієприкметники.

- 22.Прислівник як частина мови. Розряди прислівників. Ступені порівняння прислівників.
- 23.Службові частини мови. Характер службової функції прийменника, сполучника, частки. Правопис службових частин мови.
- 24.Вигук. Правопис вигуків.
- 25.Словосполучення і речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами та частинами складного речення.
- 26.Речення як базова одиниця синтаксису. Характеристика речень за різними параметрами: складносурядні, складнопідрядні, безособові.
- 27.Поняття про просте речення. Двоскладне/односкладне речення, види. Повне/неповне речення.
- 28.Грамматична основа речення.Характеристика головних членів речення.
- 29.Принципи класифікації другорядних членів речення. Основні ознаки.
- 30.Поняття про ускладнення речення в українській мові. Однорідні члени речення,відокремлені члени речення, вставні та вставлені конструкції, звертання.
- 31.Складне речення як синтаксична одиниця. Грамматичні характеристики та різновиди складного речення.
- 32.Складносурядне речення. Розділові знаки ускладносурядному реченні.
- 33.Поняття про складнопідрядне речення. Принципи класифікації складнопідрядних речень.
- 34.Поняття про безсполучникові речення.
- 35.Пунктуація як розділ мовознавства. Розділові знаки, їх характеристика та основні правила вживання.
- 36.Стилі мовлення.
- 37.Види мовленнєвої діяльності. Тема і основна думка висловлення.

Критерії оцінювання відповіді

Оцінювання результатів навчання мови здійснюється на основі:

- різнобічного мовленнєвого розвитку особистості;
- освітнього змісту навчального предмета, який розподіляється на чотири елементи - знання, уміння й навички, досвід творчої діяльності та досвід емоційно-ціннісного ставлення до світу;
- функціонального підходу до шкільного курсу мови, який передбачає вивчення мовної теорії в аспекті практичних потреб розвитку мовлення.

Об'єктами перевірки й оцінювання є:

- знання про мову й мовлення;
- мовні вміння та навички: уміння сприймати, відтворювати, створювати усні висловлення;
- рівень засвоєння орфоепічних, граматичних, лексичних, стилістичних умінь та навичок.

Підсумкова оцінка за співбесіду виставляється за **200-бальною** системою оцінювання.

200-175 балів ставиться, якщо вступник ґрунтовно й повно викладає теоретичний матеріал, дає правильне визначення мовних понять; демонструє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки наводить необхідні приклади, дібрані самостійно; не допускає мовленнєвих помилок.

152-172 бали отримує вступник, який теж демонструє знання та розуміння необхідного матеріалу однак у відповіді є певні фактичні помилки, які він виправляє після зауваження викладача.

143-100 бали отримує вступник, який виявляє знання й розуміння

основних положень даної теми, але викладає матеріал не досить повно, допускає неточності у визначенні понять або у формулюванні правил; не вміє глибоко і переконливо обґрунтувати свої думки й відчуває труднощі під час добору прикладів; викладає матеріал непослідовно й допускає мовленнєві помилки.

99-0 балів отримує вступник, який демонструє незнання більшої частини матеріалу, допускає у формулюванні визначень і правил помилки, що спотворюють їх зміст.

Критерії оцінювання знань з української мови

(співбесіда)

(шкала 100-200 балів)

Бали	Вимоги до умінь вступника
99 і нижче	Вступник не може відтворити навчальний матеріал навіть на навчальному рівні, не володіє інформацією про літературні явища та факти.
100-105	У вступника виникають значні труднощі у підтриманні діалогу. Відтворює матеріал на низькому рівні.
106-110	Може розрізнити об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи.
111-115	Фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, має здатність до елементарного викладу думки.
116-120	Володіє матеріалом на початковому рівні його засвоєння, відтворює незначну його частину (менше половини навчального матеріалу).
121-125	Розуміє основний навчальний матеріал, здатний з неточностями дати визначення понять. Допускає багато помилок у граматиці.
126-130	Відтворює менше половини навчального матеріалу. Здатний з неточностями дати визначення понять.
131-135	Виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але не достатньо осмислена.
136-140	Бере участь у діалозі за змістовно найпростішою мовленнєвою ситуацією, припускається помилок різного характеру.
141-145	Має недостатній рівень знань, володіє близько половиною навчального матеріалу, здатний повторити за зразком певну дію; описує явища, процеси без пояснень причин, слабо орієнтується в поняттях.
146-150	Знає більш як половину навчального матеріалу; розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями; формулює поняття, наводить приклади; підтверджує висловлене судження прикладами.
151-155	Питання значною мірою розкриті, але трапляються недоліки за низкою показників, бракує єдності стилю, репліки недостатньо вдалі.
156-160	Виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робить певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом навчального матеріалу.
161-165	Відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання на практиці; виклад загалом зв'язний, питання в цілому розкриті, але помітний репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий тощо. Вміє наводити власні приклади на підтвердження правил.
166-170	Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень

	текст; розуміє основоположні теорії і факти, установлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити причинно-наслідкові зв'язки між ними.
171-175	Вступник уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок; вдало добирає лексичні засоби але у відповіді є недоліки. Вільно застосовує вивчений матеріал, розуміє факти.
176-180	Знання вступника є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, установлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між мовними явищами.
181-185	Вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, наводить приклади до правил із небагатьма помилками.
186-190	Вступник володіє глибокими й міцними знаннями, робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові мовні факти, явища, ідеї, наводить доречні приклади. Мова відзначається багатством словника.
191-195	Володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх; уміє застосувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності.
196-200	Володіє дуже глибокими і міцними знаннями, демонструє на прикладах вивчений матеріал.

Вступник, який набрав 99 і меншу кількість балів, не допускається до конкурсу.

Таблиця відповідності 12-бальної шкали оцінювання 200 бальній

Бали	
12	193 – 200
11	185 – 192
10	176 – 184
9	167 – 175
8	158 – 166
7	149 – 157
6	140 – 148
5	132 – 139
4	124 – 131
3	116 – 123
2	108 – 115
1	101 – 107

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко Олександр. Українська мова (рівень стандарту). Підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Грамота, 2019.
2. Авраменко Олександр. Українська мова (рівень стандарту). Підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Грамота, 2019.
3. Авраменко Олександр, Тищенко Оксана. Українська мова. Правопис у таблицях. Київ: Книголав, 2018.
4. Авраменко О.М., Блажко М.Б. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі. I частина. Київ: Грамота, 2021.
5. Заболотний О. В. Українська мова і література. Повний курс підготовки до ЗНО. Київ: Літера ЛТД, 2022.
7. Новий український правопис. Київ: Центр навчальної літератури, 2020.
8. Орфографічний словник української мови. Київ: Довіра, 2017
9. Практикум з української орфографії та пунктуації. На допомогу вступнику. Методичний посібник/ Укладач: Л. Федчук, Т. Шевчук. Рівне: РДГУ, 2020